

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep,
0030 Oslo

Deres ref: 200604560

Vår ref: John Vigrestad

Dato: 22.01.2007

Innspill til arbeidet med en stortingsmelding om innovasjon

Vi viser til Deres brev av 21. desember 2006, hvor vi blir bedt om å komme med innspill til arbeidet med en ny stortingsmelding om innovasjon.

Norsk Industri er Norges største industriorganisasjon med mer enn 2000 medlemsbedrifter. Gjennom vår FoU- og innovasjonsundersøkelsen har vi vist at våre medlemsbedrifter er FoU- og innovasjonsintensive bedrifter som samlet sett bruker om lag 2,5 prosent av omsetningen årlig på FoU og innovasjon (Norsk Industris FoU- og innovasjonsundersøkelse 2007).

Vi registrerer at regjeringen har som ambisjon at Norge skal være blant de ledende innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden. Vi er derfor glad for at regjeringens innovasjonspolitikkk skal bidra til å legge grunnlaget for fremtidig vekst, og har forventninger til at innovasjonsmeldingen kommer med konkrete forslag til hvordan regjeringens innovasjonspolitikkk skal bidra til dette. Skal regjeringen i samarbeid med næringslivet nærme seg sine ambisiøse mål om en samlet norsk forskningsinnsats på tre prosent av BNP innen 2010, er det en forutsetning at regjeringen har vilje til å utforme gode rammebetingelser for næringsliv, og setter verdiskaping i fokus i den nye innovasjonsmeldingen.

Hva fremmer og hva hemmer innovasjon i industrien

Dagens industri står overfor nasjonale og globale markeder i stor endringstakt, noe som innebærer at bedriftene må kunne omstille seg raskere og mer effektivt enn tidligere. Dette er kanskje den fremste driveren for mer innovasjon i norsk industri. Økende behov for kvalifisert arbeidskraft, introduksjon av ny teknologi og endring i politiske, strukturelle og fysiske rammebetingelser er også faktorer som krever omstilling i industrien. Denne omstillingen gjøres gjennom en kontinuerlig innovasjon, som for eksempel prosess- og produktinnovasjon eller gjennom markedsinnovasjon.

De aller fleste bedriftene får tilgang til forskningsresultater og ny teknologi gjennom kontakten med nasjonale og internasjonale kunder og leverandører. De mest FoU- og innovasjonsintensive bedriftene får også tilgang til forskningsresultater gjennom aktivt og tett samarbeid med universiteter og institutter (Norsk Industris FoU- og innovasjonsrapport 2006).

Et godt regelverk som gjør det enkelt å sikre bedriftenes immaterielle verdier, er av stor betydning for å fremme innovasjon i industrien. I vår siste FoU- og innovasjonsundersøkelse registrerer vi at de mest FoU- og innovasjonsintensive bedriftene er mest utsatt for kopiering.

Det norske innovasjonssystemet, og hva kan myndigheter og industrien gjøre for å fremme innovasjon.

Norsk Industris medlemsbedrifter er i hovedsak konkurranseutsatt industri som bruker FoU og innovasjon strategisk. Bedriftene investerer i forskning og innovasjon ut fra hva de finner optimalt. I tillegg er bedriftenes evne og vilje til å investere i forskning og innovasjon også avhengig av bedriftens størrelse, type bransje, andelen ansatte med forskerkompetanse og graden av samarbeid med forskningsmiljøene.

Skal industrien styrke sin innovasjonsevne er det viktig å ha tilgang på en god kunnskapsinfrastruktur. Norge har i dag en velutviklet kunnskapsinfrastruktur med institutter, universiteter og høyskoler. Skal denne kunnskapsinfrastrukturen i tiden som kommer utføre kvalitetsforskning med relevans for industrien, er den avhengig av topp moderne vitenskapelig utstyr. Dette er utstyr som krever en betydelig investering, men også høyt kvalifisert personell. Norsk Industri mener at investeringen i vitenskapelig utstyr nå har et etterslep på våre universiteter og høyskoler som svekker det norske innovasjonssystemet.

Direkte som indirekte bevilgninger bør styrkes samtidig som fritak for avgifter, avskrivningsregler også må vurderes som viktige tiltak for å fremme fornying og nyinvestering. Her vil vi spesielt nevne avskrivningsreglene, hvor all erfaring har vist at en konkurransedyktig avskrivningssats er svært omstillingsvennlig og fremmer omstillingsprosesser.

Ordninger som SFI og NCE er viktige nyskapinger i virkemiddelapparatet. Begge ordningene er, slik vi har erfart, med på å mobilisere et stort antall industribedrifter og sentrale forskningsmiljøer. Vi tror både SFI'ene og NCE'ene vil bli kraftsentra innenfor de valgte områdene, og representere en arena for å styrke samarbeidet mellom industrien og forskningsmiljøene. Vi tror at disse ordningene vil bli av stor betydning for at industrien skal styrke sitt innovasjonsarbeid, og at denne typen ordninger bør videreutvikles.

Den brukerstyrte forskningen, SkatteFUNN og IFU/OFU-ordningen er de virkemidlene som vi har erfart, bidrar mest til å stimulere til industriell innovasjon. Norsk Industri mener at dette er sentrale virkemidler som bør få stor oppmerksomhet i innovasjonsmeldingen.

Programmet Innovasjon Møbel – er etter vår mening et godt eksempel på innovasjon i bransjen, initiert i samarbeid med myndighetene. Møbelindustrien har vært gjennom noen krevende år fra 2000-2003 med fall i produksjon, eksport, sysselsetting og lønnsomhet. I denne perioden har bransjen satset betydelig på omstilling gjennom designutvikling av produkter og internasjonalisering av salg. Dette har skjedd i et samarbeid med myndighetene (Innovasjon Norge) spesielt gjennom programmet Innovasjon Møbel, som har vært en stor suksess og vist vei for langt flere enn deltagerbedriftene. Etter vår mening er dette et godt eksempel på innovasjon i bransjen i samarbeid med myndighetene.

Vi mener at det innenfor noen viktige områder bør utredes tiltak hvor det tas et felles løft mellom NHD og flere departementer. Dette gjelder ikke minst for innenfor energi, maritim og olje/gass.

Innføringen av SkatteFUNN har resultert i at Forskningsrådet har prioritert større forskningsprosjekter med høy risiko og stort kommersielt potensial. Vi mener dette er en riktig utvikling og vil bidra til å koble de akademiske miljøene i industrien og academia tettere sammen og i sin tur bidra til større involvering i EU-prosjekter.

Myndigheter og industriens oppgaver, samt tiltak for å øke innovasjonsevnen i norsk økonomi.

Det har vært forsket mye på de samfunnsmessige konsekvensene av innovasjon. I dag er det derfor en akseptert viten at forskning og innovasjon er blant de viktigste driverne for økonomisk utvikling i et moderne samfunn. Industrien, som i stor grad lever av å selge sine produkter i et krevende internasjonalt marked, er avhengig av å kunne fornye produkter og tjenester gjennom egen innovasjon. Ingen industribedrifter kan på lang sikt, overleve ved kun å kopiere produkter og tjenester utviklet av konkurrenter.

Bedriftene vil i utgangspunktet investere så mye i forskning og innovasjon som bedriften selv mener er optimalt ut fra sitt ståsted. Formålet med de næringsrettede offentlige virkemidlene for forskning og innovasjon, er derfor å stimulere næringslivet som helhet til å øke sine investeringer. Vi har i tidligere FoU- og innovasjonsundersøkelser (TBLs FoU- og innovasjonsrapport) vist at bedrifter som investerer i forskning og innovasjon, har høyere omsetningsvekst og lykkes bedre på eksportmarkedet enn bedrifter med liten eller ingen FoU- og innovasjon.

I Norsk Industris FoU- og innovasjonsundersøkelse fra 2006, har vi vist hvilke 20 bedrifter som står for en vesentlig andel av FoU- og innovasjonsinvesteringene som er registrert i undersøkelsen. Dette er bedrifter som har stor betydning for den samlede FoU- og innovasjonsaktiviteten i norsk industri. Innovasjonsmeldingen bør derfor drøfte og foreslå hvilke tiltak, utover SFI-ordningen, som kan bidra til å styrke innovasjonsevnen til de FoU- og innovasjonsintensive bedriftene.

Det aller meste av de forskningsresultater som tas i bruk av industrien er fremkommet utenfor Norge. Vi mener derfor at innovasjonsmeldingen bør foreslå ulike tiltak som bidrar til økt internasjonalisering av norske forskningsmiljø, samt styrker bilateralt forskningssamarbeid utover deltagelse i EUs rammeprogram.

Videre vil vi vise til de ambisjoner og forslag til tiltak som fremkommer i forskningsmeldingen, ”Vilje til forskning”, som på en god måte beskriver de utfordringer næringslivet står overfor og hvordan myndighetene og næringslivet kan samarbeide for å nå ønskede målsettinger.

I det følgende vil vi peke på noe tiltak som kan bidra til mer innovasjon i norsk økonomi.

1. Styrke den brukerstyrte forskningen
2. Aktivt fremme entreprenørskap i utdanningssystemet
3. Styrke Nærings-PhD og samarbeid mellom næringslivet og våre FoU-miljøer
4. Tiltak som fremmer mobiliteten av forskere og studenter mellom næringsliv og nasjonale og internasjonale FoU-miljøer
5. Forenkle prosedyrer for IPR
6. Tiltak for å motivere privat kapital til å investere mer i innovasjon
7. Tiltak som fremmer innovasjon i de mest innovasjonsintensive bedriftene

Det er også åpenbart at de målsettinger en har for innovasjon i næringslivet ikke kan nås ved vedvarende budsjettkutt i bevilgningene til forskning og innovasjon.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Knut E. Sunde
Direktør

John Vigrestad
Fagsjef FoU og innovasjon